

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 447/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Suomen toiminnasta YK:n ihmisoikeusneuvostossa liittyen Kiinan ihmisoikeusrikkomuksiin uiguurivähemmistöä kohtaan

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, arvoisa puhemies, olette toiminut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Sebastian Tynkkysen /ps näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 447/2022 vp:

Millä tavoin Suomi tulee reagoimaan OHCHR:n raportin uiguurien ihmisoikeusloukkauksia koskeviin tietoihin ja vaatimuksiin toimiessaan YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsenenä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Ihmisoikeudet ovat olennainen osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Hallitus edistää yleismaailmallisten ihmisoikeuksien, demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamista niin kahdenvälisissä suhteissaan kuin osana EU- ja monenvälistä yhteistyötä, ml. YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsenenä vuosina 2022-2024.

Suomi tukee YK:n ihmisoikeusvaltuutetun ja tämän toimiston riippumatonta mandaattia ottaa esille mikä tahansa ihmisoikeustilanne ja antaa siitä suosituksia.

Hallitus on tietoinen Xinjiangin autonomisella vähemmistöalueella asuvien uiguurien heikentyneestä ihmisoikeustilanteesta. Suomi on seurannut tilannetta erityisen tarkkaan vuodesta 2017, jolloin raportit Kiinan hallituksen koventuneista otteista alueella alkoivat levitä ja tiedot Xinjiangin uiguureihin ja muihin vähemmistökansallisuuksiin kohdistuvista ihmisoikeusloukkauksista vahvistuivat.

Suomi on järjestelmällisesti ottanut Xinjiangin tilanteen esille keskusteluissaan Kiinan kanssa niin poliittisella kuin virkamiestasollakin. Suomi on korostanut viesteissään Kiinalle universaaleja ihmisoikeuksia ja perusvapauksia, kuten uskonnon- ja ilmaisunvapautta, sekä laillisuusperiaatetta ja kansainvälisen oikeuden periaatteita. Suomen viesteissä on myös kehoitettu Kiinaa yhteistyöhön YK:n ihmisoikeusmekanismien puitteissa sekä korostettu ihmisoikeuksien kunnioittamista terrorismin vastaisessa toiminnassa.

Suomi on johdonmukaisesti niin kansallisesti kuin yhdessä EU:n ja useiden muiden maiden kanssa ilmaissut huolensa raportoiduista ihmisoikeusloukkauksista myös monenvälisissä elimissä

mm. YK:n ihmisoikeusneuvostossa. Viimeksi kesäkuussa 2022 Suomi liittyi YK:n ihmisoikeusneuvostossa Alankomaiden johdolla pidettyyn 47 valtion yhteispuheenvuoroon, jossa ilmaistiin myös vakava huoli Xinjiangin ihmisoikeustilanteesta. Suomi on osaltaan pyrkinyt edistämään niin EU-suurlähettiläiden kuin YK:n ihmisoikeusvaltuutetunkin mahdollisuutta vierailla Xinjiangissa mielekkäällä tavalla. Ihmisoikeusvaltuutetun vierailu toteutui viimein kesällä 2022.

Hallitus on perehtynyt YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston 31.8.2022 julkaisemaan raporttiin Xinjiangin autonomisen vähemmistöalueen ihmisoikeustilanteesta. Raportissa esitetyt tiedot herättävät vakavaa huolta. Samoja asioita Xinjiangin ihmisoikeustilanteen osalta on nostettu esille viime vuosina muidenkin riippumattomien toimijoiden toimesta. Suomi pitää tietoja luotettavina.

Hallitus ottaa vakavasti YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston vetoimuksen kansainväliselle yhteisölle kiinnittää kiireellisesti huomiota Xinjiangin ihmisoikeustilanteen vakavuuteen. Suomi jatkaa parhaillaan raportin suositusten läpikäymistä ja valmistelee yhteistyössä muiden maiden kanssa suositusten seurantaa YK:n ihmisoikeusneuvostossa ja muilla kansainvälisillä foorumeilla.

Helsingissä 16.9.2022

Ulkoministeri Pekka Haavisto